

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ-ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΝΟΜΙΚΟΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235
ΚΙΝ:6977506705
E-mail: pzygouris@gmail.com

ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ

*Επί του προς την Ε.Δ.Ε.Υ.Α. με
αριθμ.πρωτ.εισ. 1722/4-07-2011
ερωτήματος*

Ερωτάται από τη Δ.Ε.Υ.Α. σχετικά με τον τρόπο αμοιβής και κρατήσεων του Προέδρου της επιχείρησης, ο οποίος είναι ταυτόχρονα δημοτικός σύμβουλος και εν ενεργεία δημόσιος υπάλληλος της Δ.Ε.Η.

Η απάντησή μου επί των ανωτέρω ερωτημάτων έχει ως εξής:
Το άρθρο 3 παρ. 7 του ν. 1069/1980 που διέπει τις Δ.Ε.Υ.Α., ορίζει τα ακόλουθα: «Στον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου **στην περίπτωση που δεν είναι Δήμαρχος** μπορεί να καταβάλλεται για τις παρεχόμενες στην επιχείρηση υπηρεσίες του **αποζημίωση καθοριζόμενη με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης, που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του ποσού των εξόδων παράστασης που εισπράττει ο Δήμαρχος του οικείου δήμου** ή αν πρόκειται για κοινοτική επιχείρηση το 50% των εξόδων παράστασης του Προέδρου της οικείας κοινότητας. Σε περίπτωση απουσίας του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου λόγω ασθένειας ή άδειας πέραν του μηνός, η αποζημίωση αυτή καταβάλλεται εξ ημισείας σε αυτόν και τον αναπληρωτή του. Κατά

τον ίδιο τρόπο στον Πρόεδρο, τα μέλη και τον Γραμματέα του Διοικητικού Συμβουλίου, μπορεί να παρέχεται, για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις αυτού, αποζημίωση. Η αποζημίωση του Προέδρου, των μελών, του εισηγητή και γραμματέα του Δ.Σ. της επιχείρησης καθορίζεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας μετά από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος του ποσού που εισπράττουν τα μέλη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου του οικείου δήμου ή κοινότητας ως αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου».

Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, η απόφαση του Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. για την απασχόληση και την αντίστοιχη αμοιβή του Προέδρου του Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. που είναι ταυτόχρονα και δημοτικός σύμβουλος είναι νόμιμη, εφόσον τηρηθούν οι προϋποθέσεις της εν λόγω διάταξης, ενώ η καταβολή της άρχεται από την απόφαση του Δ.Σ. περί ανάθεσης αρμοδιοτήτων στον Πρόεδρο του Δ.Σ. Συνεπώς, βάσει της γραμματικής ερμηνείας του ως άνω άρθρου, δεν είναι ασυμβίβαστες μεταξύ τους οι ιδιότητες του Προέδρου του Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. και του δημοτικού συμβούλου.

Λαμβάνοντας υπόψη, όμως, και το δεδομένο ότι ο Πρόεδρος του Δ.Σ. εν προκειμένω είναι παράλληλα και δημόσιος υπάλληλος, θα πρέπει να γίνει αναφορά στο άρθρο 104 παρ. 1 του Συντάγματος, όπως αυτό εξειδικεύεται από το ν. 1256/82 για την πολυθεσία, σύμφωνα με το οποίο κανένας δημόσιος υπάλληλος δεν μπορεί να διοριστεί σε άλλη θέση δημόσιας υπηρεσίας ή ΟΤΑ ή άλλου ΝΠΔΔ ή δημόσιας επιχείρησης ή οργανισμού κοινής ωφέλειας. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτραπεί με νόμο ο διορισμός και σε δεύτερη θέση **εφόσον οι κάθε είδους πρόσθετες**

αποδοχές ή απολαβές του δημοσίου υπαλλήλου που κατέχει δεύτερη θέση δεν μπορεί να είναι κατά μήνα ανώτερες από το σύνολο των αποδοχών της οργανικής τους θέσης.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινίσουμε, καταρχάς, ότι **η θέση του Προέδρου του Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. δεν είναι θέση δημοσίου υπαλλήλου, αλλά θέση εκπροσώπου νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου ειδικού σκοπού στο μέτρο που, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 1069/80, το Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α. εκλέγει μεταξύ των μελών του τον Πρόεδρο της επιχείρησης, συγκαλούμενο από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητας της έδρας της επιχείρησης.**

Εν συνεχεία, πρέπει να καταστήσουμε σαφές ότι **η αποζημίωση του Προέδρου του Δ.Σ., για την οποία έγινε λόγος ανωτέρω, δεν συνιστά μισθό, αλλά μία περιοδική, συμβολικού ύψους χρηματική παροχή για την παράσταση και την προεδρεία του στις συνεδριάσεις της Δ.Ε.Υ.Α., οι οποίες δεν καταλαμβάνουν πλήρες ωράριο εργασίας και στην πλειονότητά τους, μάλιστα, λαμβάνουν χώρα μετά τη λήξη του ωραρίου των δημοσίων υπαλλήλων. Συνεπώς, δεν συντρέχει περίπτωση απαγορευμένης καταβολής διπλού μισθού λόγω της συρροής στο ίδιο πρόσωπο των ιδιοτήτων του εν ενεργεία υπαλλήλου της Δ.Ε.Η. και του Προέδρου του Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α.**

Αναφορικά με την ιδιότητα του ίδιου προσώπου ως δημοτικού συμβούλου, το άρθρο 92 του ν. 3852/2010 (Καλλικράτης) ορίζει ότι οι **δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι και οι πρόεδροι δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων** αντί των εξόδων παράστασης που τους καταβάλλονταν μέχρι σήμερα λαμβάνουν πλέον **αντιμισθία**. Το δε άρθρο 93 του ν. 3852/2010, το οποίο τροποποίησε και αντικατέστησε το

άρθρο 139 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, ορίζει ότι **στους δημάρχους, αντιδημάρχους και προέδρους δημοτικών συμβουλίων** όλων των δήμων με πληθυσμό άνω των πέντε χιλιάδων κατοίκων, καθώς και **στους προέδρους συνδέσμων**, των οποίων ο πληθυσμός των μελών του συνολικά είναι άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων **που είναι δημόσιοι υπάλληλοι** ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη Διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών Ν.Π.Ι.Δ. χορηγείται άδεια άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα της θητείας τους. Μάλιστα, το άρθρο 20 παρ. 7 του ν. 3731/2008 ορίζει ότι στους αιρετούς της παρ. 1 του άρθρου 139 του ν. 3463/2006 συμπεριλαμβάνονται και όσοι είναι υπάλληλοι επιχειρήσεων κοινωφελούς χαρακτήρα ειδικού σκοπού του ν. 1069/80.

Περαιτέρω, η παρ. 7 του άρθρου 8 του ν. 3833/2010 ορίζει ότι **τα αιρετά όργανα των Ο.Τ.Α. που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 139 παρ. 1 του ν. 3463/2006** και του άρθρου 11 παρ. 3 του ν. 3146/2003 **υποχρεούνται να επιλέξουν είτε τις αποδοχές της οργανικής θέσης από την οποία προέρχονται είτε τα έξοδα παράστασης που δικαιούνται**, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, η καταβολή των αποδοχών της οργανικής θέσης από την οποία προέρχονται διακόπτεται.

Ωστόσο, καθίσταται σαφές ότι **όλες οι προαναφερόμενες διατάξεις δεν τυγχάνουν εφαρμογής στους δημοτικούς συμβούλους, αλλά αφορούν μόνο τα πρόσωπα που περιοριστικά αναφέρονται σε αυτές** (δηλαδή δημάρχους, αντιδημάρχους και προέδρους δημοτικών συμβουλίων κλπ.).

Συνεπώς, ούτε η ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου είναι ασυμβίβαστη με εκείνη του Προέδρου του Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α.

Όσον αφορά στο νέο νόμο 3833/2010 περί μείωσης των αποδοχών στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και περί ανωτάτου ορίου αυτών, ο εν λόγω νόμος είναι εφαρμοστέος εν προκειμένω, στο μέτρο που στο άρθρο 1 παρ. 5 αυτού ορίζει ότι **οι πάσης φύσεως τακτικές αποδοχές, επιδόματα, αποζημιώσεις και αμοιβές γενικά**, καθώς και τα με οποιαδήποτε άλλη ονομασία οριζόμενα και από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη ή ρήτρα ή όρο συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητική απόφαση ή με ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία προβλεπόμενα των εργαζομένων χωρίς εξαίρεση, σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που ανήκουν στο κράτος, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α. ή επιχορηγούνται τακτικά από τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε ποσοστό τουλάχιστον 50% του προϋπολογισμού τους ή είναι δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005, μειώνονται κατά ποσοστό επτά τοις εκατό (7%). Τα επιδόματα των Χριστουγέννων, Πάσχα και αδειας μειώνονται κατά τριάντα τοις εκατό (30%), αντίστοιχα. Από τη μείωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής εξαιρούνται τα επιδόματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση ή την υπηρεσιακή εξέλιξη, καθώς και τα συνδεόμενα με το ανθυγιεινό ή επικίνδυνο της εργασίας τους και το μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών τους. Οι διατάξεις αυτές κατισχύουν κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης ή ρήτρας ή όρου συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητικής απόφασης ή ατομικής σύμβασης εργασίας ή συμφωνίας. Δεν εξαιρούνται από τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 5 του ν. 3833/2010 φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα που διέπονται από ειδικά

καθεστῶτα, ὅπως οἱ ἀνώνυμες εταίρειες, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἰδρυθεῖ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ ἀρθροῦ πρῶτου τοῦ ν. 1955/1991 (ΦΕΚ 112 Α).

Μάλιστα, ὀρίζεται στη συνέχεια (ἀρθρο 1 παρ. 6) ὅτι τα προαναφερόμενα ἔχουν ἐφαρμογή και για τα αἰρετά ὄργανα Ο.Τ.Α., τους διοικητές, υποδιοικητές, προέδρους, αντιπροέδρους τῶν Ν.Π.Δ.Δ., τους προέδρους, αντιπροέδρους και τα μέλη τῶν ανεξάρτητων διοικητικῶν ἀρχῶν, καθῶς και **τους προέδρους, αντιπροέδρους, διευθύνοντες συμβούλους και ἐκτελεστικά μέλη διοικητικοῦ συμβουλίου (Δ.Σ.) τῶν Ν.Π.Ι.Δ.** που ἀνήκουν στο κράτος, σε Ν.Π.Δ.Δ. ἢ σε Ο.Τ.Α. ἢ ἐπιχορηγούνται τακτικά ἀπὸ τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε ποσοστὸ τουλάχιστον 50% τοῦ προϋπολογισμοῦ τους ἢ εἶναι δημόσιες ἐπιχειρήσεις κατὰ την ἔννοια τῶν παραγράφων 1,2 και 3 τοῦ ἀρθροῦ 1 τοῦ ν. 3429/2005. Ὀρίζεται περαιτέρω (ἀρθρο 1 παρ. 7) ὅτι **σωρευτικά με τα παραπάνω ἐπέρχεται ἡ ἀκόλουθη μείωση «οἱ πάσης φύσεως ἀμοιβές, ἀποζημιώσεις και ἀπολαβές τῶν μελῶν τῶν συλλογικῶν ὀργάνων διοίκησης τῶν Ν.Π.Δ.Δ. και τῶν μελῶν Δ.Σ. τῶν ἐν λόγῳ Ν.Π.Ι.Δ. μειώνονται κατὰ ποσοστὸ πενήντα τοῖς ἑκατό (50%), κατὰ παρέκκλιση κάθε γενικῆς ἢ ἐιδικῆς διάταξης νόμου ἢ ἀπόφασης ὁποιοῦδήποτε ὀργάνου διοίκησης τοῦ νομικοῦ προσώπου».**

Επιπλέον, ἐν προκειμένῳ τυγχάνει ἐφαρμογῆς και ὁ πρόσφατος νόμος 3845/2010, στο ἀρθρο 3 τοῦ ὁποῖου ὀρίζεται ὅτι **οἱ πάσης φύσεως τακτικές ἀποδοχές, ἐπιδόματα, ἀποζημιώσεις και ἀμοιβές γενικά,** καθῶς και τα με ὁποιαδήποτε ἄλλη ὀνομασία ὀριζόμενα και ἀπὸ ὁποιαδήποτε γενικῆ ἢ ἐιδικῆ διάταξη ἢ ρήτρα ἢ ὄρο συλλογικῆς σύμβασης ἐργασίας, ἢ διαιτητικῆ ἀπόφαση, ἢ με ἀτομικῆ σύμβαση ἐργασίας ἢ συμφωνία προβλεπόμενα, **τῶν ἐργαζομένων χωρὶς ἐξαίρεση στους φορεῖς τοῦ πρῶτου ἐδαφίου της παραγράφου 5 τοῦ ἀρθροῦ 1**

του ν. 3833/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, μειώνονται κατά ποσοστό τρία τοις εκατό (3%). Από τη μείωση του προηγούμενου εδαφίου εξαιρούνται τα επιδόματα που συνδέονται με την οικογενειακή κατάσταση ή την υπηρεσιακή εξέλιξη, καθώς και τα συνδεόμενα με το ανθυγιεινό ή επικίνδυνο της εργασίας τους και το μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών τους. **Οι διατάξεις αυτές έχουν εφαρμογή και για τα αιρετά όργανα Ο.Τ.Α., τους διοικητές, υποδιοικητές, προέδρους, αντιπροέδρους των Ν.Π.Δ.Δ., τους προέδρους, αντιπροέδρους και τα μέλη των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, καθώς και τους προέδρους, αντιπροέδρους, διευθύνοντες συμβούλους και εκτελεστικά μέλη διοικητικών συμβουλίων των Ν.Π.Ι.Δ. που ανήκουν στο Κράτος, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α. ή επιχορηγούνται τακτικά από τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) του προϋπολογισμού τους ή είναι δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005. Τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και αδείας που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη ή ρήτρα ή όρο συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητική απόφαση ή με ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία, για λειτουργούς, υπαλλήλους και μισθωτούς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των παραγράφων 1 έως και 4, καθώς και για τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 5, καθορίζονται ως εξής: α) Το επίδομα εορτών Χριστουγέννων σε πεντακόσια (500) ευρώ. β) Το επίδομα εορτών Πάσχα σε διακόσια πενήντα (250) ευρώ. γ) Το επίδομα αδείας, σε διακόσια πενήντα (250) ευρώ. Τα επιδόματα του προηγούμενου εδαφίου καταβάλλονται εφόσον οι πάσης φύσεως τακτικές αποδοχές, επιδόματα και αμοιβές, συμπεριλαμβανομένων και των επιδομάτων του προηγούμενου εδαφίου, δεν υπερβαίνουν κατά μήνα, υπολογιζόμενες σε δωδεκάμηνη βάση, τα τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.**

Αν με την καταβολή των επιδομάτων οι πάσης φύσεως τακτικές αποδοχές και αμοιβές υπερβαίνουν το ύψος αυτό, τα επιδόματα αυτά καταβάλλονται μέχρι του ορίου των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ, με ανάλογη μείωση τους. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων κατισχύουν κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης ή ρήτρας ή όρου συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητικής απόφασης ή ατομικής σύμβασης εργασίας ή συμφωνίας. Σημειωτέον ότι η εφαρμογή των δύο νόμων (ν. 3833/2010 και ν. 3845/2010) ως προς τη μείωση των αποδοχών είναι σωρευτική, καθότι ο ένας δεν τροποποιεί τον άλλο.

Ως προς το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο των αποδοχών, τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 2 του ίδιου νόμου το οποίο ορίζει ότι οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές που καταβάλλονται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους ή μισθωτούς με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος απαγορεύεται να υπερβαίνουν τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, όπως αυτές κάθε φορά καθορίζονται, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η οικογενειακή παροχή, τα επιδόματα εορτών και αδείας, καθώς και τα επιδόματα των παραγράφων 7, 8 και 9 του άρθρου 12 του ν. 3205/2003. Τα προαναφερόμενα έχουν εφαρμογή και για τα αιρετά όργανα Ο.Τ.Α., τους διοικητές, υποδιοικητές, προέδρους, αντιπροέδρους και τα μέλη των συλλογικών οργάνων διοίκησης των Ν.Π.Δ.Δ., τους προέδρους, αντιπροέδρους και τα μέλη των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, τους προέδρους, αντιπροέδρους, διευθύνοντες συμβούλους και τα μέλη διοικητικών συμβουλίων, καθώς και στο πάσης φύσεως προσωπικό των Ν.Π.Ι.Δ. που ανήκουν στο κράτος, σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α. ή επιχορηγούνται τακτικά από τον Κρατικό Προϋπολογισμό σε

ποσοστό τουλάχιστον 50% του προϋπολογισμού τους ή είναι δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια των παραγράφων 1,2 και 3 του άρθρου 1 του ν. 3429/2005. Ωστόσο, με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού επιτρέπεται υπέρβαση του ορίου αυτού μέχρι του διπλάσιου του εν λόγω ορίου, στον πρόεδρο ή στον διευθύνοντα σύμβουλο Ν.Π.Ι.Δ..

Σημειωτέον ότι από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη ή ρήτρα ή όρος συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητικής απόφασης ή ατομικής σύμβασης εργασίας ή συμφωνίας, που καθορίζει αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο που ορίζεται στις προηγούμενες παραγράφους. **Αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές που υπερβαίνουν το ανώτατο όριο των διατάξεων του άρθρου αυτού αναπροσαρμόζονται αυτοδίκαια στο αντίστοιχο όριο.**

Σε κάθε περίπτωση, η ανωτέρω άποψή μας μπορεί να προβληθεί στις αντιρρήσεις που έχετε δικαίωμα να υποβάλλετε σε ενδεχόμενη άρνηση του Επιτρόπου να εγκρίνει τις σχετικές δαπάνες κατά την άσκηση του προληπτικού ελέγχου.

Αθήνα, 28.9.2011

Ο γνωμοδοτών δικηγόρος,

Πάνος Ζυγούρης